

La filologia catalana, a estudi

02/2010 - Filologia.

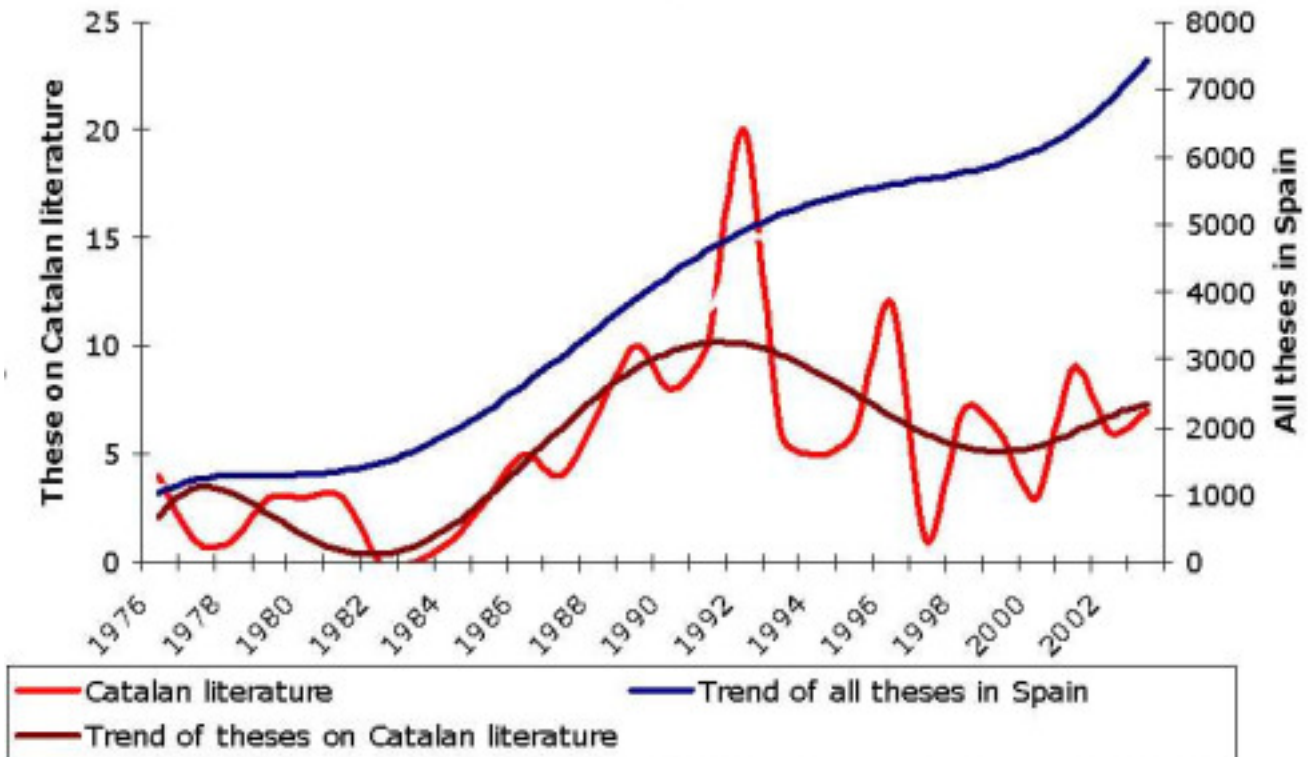
Aquest treball s'emmarca dins els estudis que s'han fet sobre la situació de la recerca en filologia catalana. S'ha fet servir la bibliometria, recollint dades sobre el nombre de tesis doctorals, i utilitzant una eina d'anàlisi d'estructures socials. Els resultats mostren que, a partir de la dècada dels anys noranta i fins l'actualitat, el nombre de tesis doctorals d'aquest tipus ha disminuït considerablement i que hi ha una clara preferència per la literatura contemporània com a objecte d'estudi.

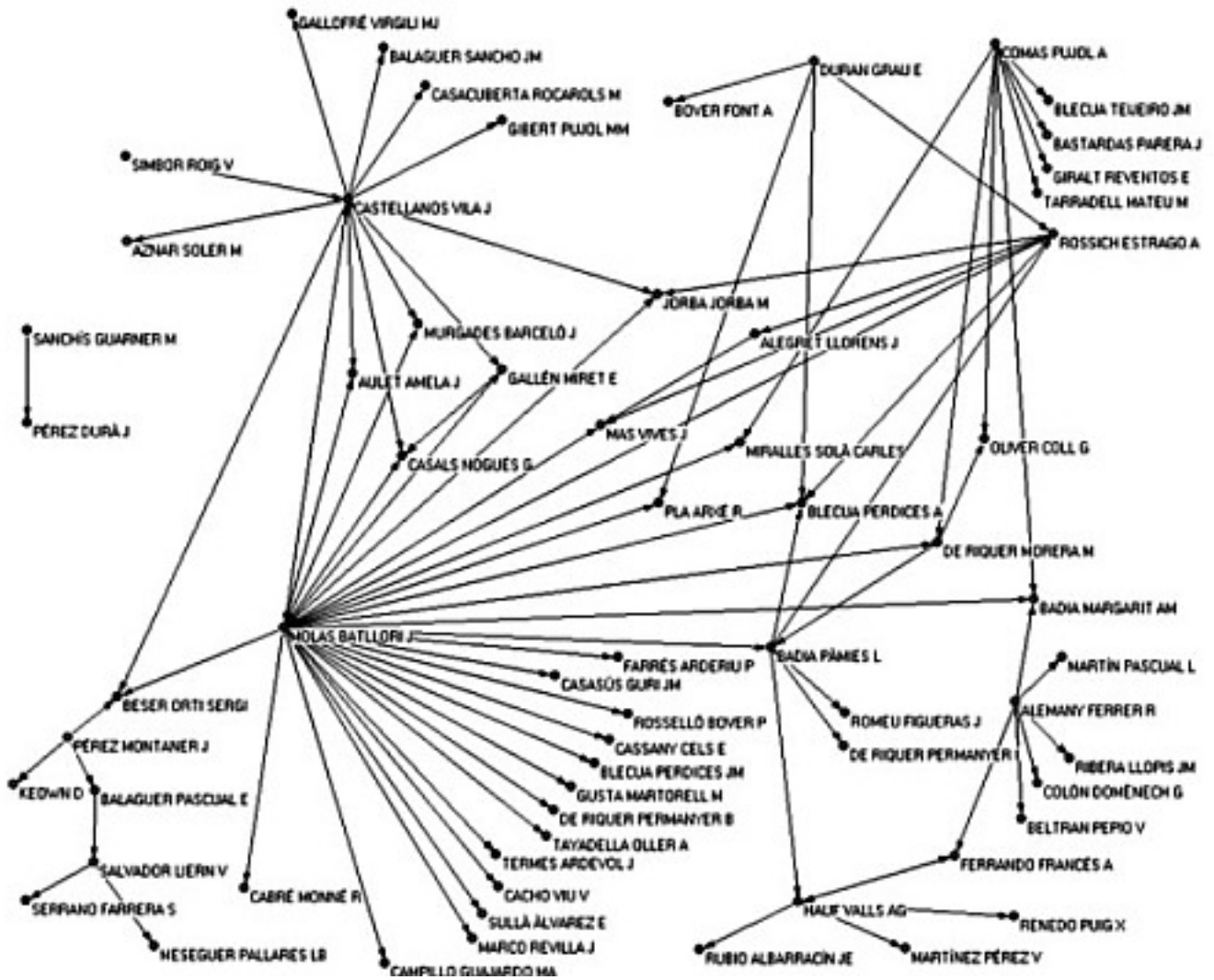
Tirant lo Blanc, un dels llibres més importants de la literatura universal i obra senyera de la literatura clàssica en llengua catalana.

Aquest article forma part d'una sèrie de treballs que estudien la situació de la recerca en filologia catalana usant les eines de la bibliometria, una disciplina que tradicionalment es dedica més a les ciències experimentals, amb uns hàbits investigadors força diferents. En aquest cas ens interessem per l'estructura social d'aquesta recerca, i partim del supòsit que les tesis doctorals en són una bona font d'informació; usem el Social Network Analysis (SNA), que permet identificar estructures socials quan interaccionen individus o organitzacions, i l'apliquem sobre les dades que, entre els anys 1976 i 2003, trobem a TESEO, una base de dades de tesis doctorals, que usem tot i la seva manca d'exhaustivitat i les limitades eines de recuperació de registres.

Les dades que obtenim ens donen informació sobre: a) la distribució cronològica, en què el nombre de tesis ha minvat des de l'any 1992, fenomen que no es correspon amb el que es veu en altres estudis sobre tesis doctorals a Espanya. b) La distribució de gènere, on contrasta la majoria (63,6%) de tesis llegides per homes amb el predomini de dones entre els graduats (que no baixa del 70%). c) Les universitats de lectura, en què tres universitats: UB (31,1%), UAB (29,8%) i UV (19,9%) concentren el 80% de tesis llegides. d) Les èpoques i gèneres estudiats, amb un clar predomini de la literatura contemporània, seguida de la medieval i la moderna; i de la narrativa, especialment la novel·la, sobre la poesia i el teatre. El territori més estudiat específicament és el País Valencià.

Pel que fa a la direcció de les tesis, algunes dades interessants: a) Joaquim Molas (UB) acumula un 22,4% de tesis dirigides; a molta distància segueixen Jordi Castellanos i Lola Badia; b) sobre les genealogies (formades quan l'autor d'una tesi es converteix en director de tesi), constatem les generades des de M. de Riquer, A. Comas i J. Molas; i c) a propòsit dels tribunals, destaca l'escassa internacionalització (7% de la resta d'Espanya, i 3% d'arreu del món). S'ha elaborat un graf que reflecteix la coparticipació entre membres de tribunals, on es veuen a) les figures més rellevants pel que fa a participació, b) els casos de coincidència en un mateix tribunal i c) els vèrtexs fonamentals, que són els dels membres de tribunals en tesis dedicades a la literatura contemporània (amb J. Castellanos, J. Aulet, E. Gallén i R. Cabré); medieval (I. de Riquer, H. Valls i F. Ferrando) i moderna (E. Duran, A. Rossic, A. Blecua). Constatem en tot cas l'elevada reincidència de director de tesi i membre de tribunal escollit.

Lluís Quintana

Departament de Filologia Catalana

"The evolution of recent research on Catalan literature through the production of PhD theses: a bibliometric and social network analysis header". J. Ardanuy, C. Urbano, L. Quintana. Information Research. vol. 14 no. 2, June 2009 (on line).